

Emlékeztető

a Statisztikai Tudományos Albizottság (STAB) 2012. május 24-ei üléséről

Az MTA Statisztikai és Jövőkutatói Tudományos Bizottsága Statisztikai Tudományos Albizottsága (STAB) 2012. május 24-én ülést tartott a KSH Nagytanácstermében.

A napirenden először adminisztratív ügyek szerepeltek. A STAB titkos szavazással, nagy többséggel megválasztotta Sándorné Kriszt Évát, a BGF rektorát alelnöknek, Kovács Pétert, a Szegedi Tudományegyetem docensét pedig titkárnak. Az Albizottság jóváhagyólag tudomásul vette, hogy Szép Katalin, a SJTB titkára ebben a minőségében a STAB vezetőségének is tagja legyen. Ezt követően sor került a tagjelöltekről történő szavazásra. A beérkezett ajánlások alapján 15 fő került fel a listára, akiket kiegészítettünk azzal a két személlyel, akiket a korábbi (alakuló) ülésen Besenyei Lajos javasolt. Valamennyi tagjelölt megkapta a jelenlévők több mint 50%-ának támogatását, így, amennyiben írásban nyilatkoznak arról, hogy vállalják a tagságot, a legközelebbi ülésen már teljes jogú tagként vehetnek részt. A most megválasztott tagok listáját a melléklet tartalmazza. A szavazást követően Hunyadi László a STAB elnöke ismertette a szeptemberben esedékes ülés tervét. Eszerint addig a vezetőség előkészíti a STAB működési szabályzatát, valamint a 3 éves munkaterv javaslatát. Mindkét dokumentumot elektronikus levélben megküldjük a tagoknak, és kérjük őket, alakítsák ki ezekről véleményüket. A szeptemberi ülés fő témája a munkaterv megbeszélése lesz. Az ülésre tervezett szakmai program a statisztika informatikai támogatottságáról szól: egyfelől az adatfelvétel és feldolgozás, másfelől a statisztikai adatelemzés és modellezés számítástechnikai eszközeiről tervezünk előadásokat és vitát.

Az ülés második felében, a szakmai program az adatokhoz való hozzáférés és az adatvédelem kérdéseivel kapcsolódott. Elsőnek Lakatos Miklós előadása hangzott el, aki a statisztika jogi szabályozásának aktuális kérdéseit exponálta. Ezen belül kiemelt fontosságot tulajdonított a statisztikai célra felvett adatok – más jellegű, pl. adminisztratív adatoktól eltérő, - speciális adatvédelmi kérdéseinek. Nagy Eszter ehhez a témához kapcsolódóan a vonatkozó EU szabályozást ismertette. Az EU, a statisztikai adat védettségének tiszteletben tartása mellett, szabályozott módon kivételes hozzáférési jogosultságokat biztosít akkreditált kutatási szervezetek kutatóinak tudományos célra. Az erre vonatkozó uniós jogi szabályozást most újítják meg, hogy rugalmasabb, gyorsabb hozzáférést biztosítsanak a tudományok művelőinek.

A második blokkban az adatvédelem technikai kérdéseit és a hozzáférés lehetőségeit járták körül az előadók. Faragó Miklós nagy ívű előadása azokat a technikai megoldásokat volt hivatott bemutatni, amelyek minimális információvesztéssel biztosíthatják táblázatos és elemi szintű adatokhoz való hozzáférés esetén is a felfedés elleni védelmet. Sajnos – az idő rövidege miatt – a tervezett mondanivalónak csak kis részét tudta elmondani az előadó. Vereczkei Zoltán azokról a lehetőségekről – elsősorban a kutatószobákról és a távoli hozzáférésű munkaállomásokról beszélt, amelyek lehetővé teszik a kutatók részére az európai adatbázisok kölcsönös és biztonságos felhasználását. Az ezen a területen folyó fejlesztésekben a KSH is részt vesz. Önkéntes kutatók jelentkezését várják a Módszertani főosztályon az európai mikroadatokhoz hozzáférést biztosító, fejlesztés alatt lévő rendszer tesztelésére.

Harmadik témakörként a felhasználók kaptak szót. Kéződi Gábor a kutatók szemszögéből elemezte az adatokhoz való hozzáférést. Összehasonlítást tett külföldi tapasztalatok alapján a kutatószobák működése közt, és bemutatott néhány példát az adat összekapcsolások kedvező kutatási eredményeire. Csengődi Sándor a közigazgatás oldaláról vizsgálta az adatokhoz való hozzáférést. Fő mondanivalója az volt, hogy bár a kutatás és a döntés-előkészítés alapjaiban más és más feladatokat old meg, sok olyan terület van, ahol közösek a problémák, így az adat összekapcsolások és az adatvédelem területén kiegészíthetik, segíthetik egymást.

Az egyes témakörökhöz több hozzászólás érkezett. Az adatvédelemmel kapcsolatban egyebek közt elhangzott az, hogy a nyilvánosságra hozás, kutatói hozzáférés legalább olyan fontos társadalmi érdek, mint a biztonság, és e tekintetben a KSH új honlapja kutatói szempontból visszalépést jelent a korábbiakhoz, míg a kutatószoba magas színvonalú szolgáltatása elismerést váltott ki. Mások viszont annak adtak hangot, hogy különösen az államigazgatási célú felhasználással szemben van félelem az adatszolgáltatókban, így a statisztika iránti bizalom megköveteli az egyedi adatok legszigorúbb védelmét.

Melléklet

A 2012. május 24-i ülésen megválasztott tagok névsora

Balogh Péter, Éltető Ödön, Filepné dr. Nagy Éva, Gyémánt Richárd, Horváth Beáta, Kézdi Gábor, Kondora Cosette, Kovács Erzsébet, Lencsés Ákos, Mag Kornélia, Mihályffy László, Németh Zsolt, Rudas Tamás, Sugár András, Szilágyi Roland, Varga Beatrix, Vargha András